

Maddeden dolayı

Hassasiyet ve iyi niyetler hakkında

Tilburg Krom-6 Bağımsız Komisyonu
tROM'un çalışma sahasında 2004 – 2012 yılları arasında sağlık rizikoları
Nihai tavsiyesi

31 Ocak 2019

Bu anlatı insanlar hakkındadır. Aileleri ve arkadaşları ile birlikte. Birkaç sokak ötede oturan Tilburg'lular hakkındadır. Şüphe, güven ve geceleri uykusuz geçirmek hakkındadır. Başlayan bir baş ağrısı. Sinirin midene vurması. Ayın sonunu zor getiren ve çalışmak mecburiyetinde olan insanlar hakkındadır. Aynı zamanda da Devletin kararlarına riayet etmek durumunda olan erkekler ve kadınlar hakkındadır. Ve düğmelere basan insanlar hakkındadır. Komisyon olarak bizler onları dinledik. Onları içinden geçirdiklerinin neler olduğunu ve nelerin onlara yardımcı olacağını öğrenmek için.

Çokça derde sebebiyet verenler. O sıralarda Tilburg'daki tROM/NS-NedTrain mahallinde kanser yapıcı madde Krom-6 uçuşmuş olabilir. Ancak katılımcılar ve çalışanları olası sağlık rizikolarına maruz bırakan asıl sebep yeterli koruma önlemlerinin alınmamış olmasıdır. Bu belirsizlik ile yaşamak, insanların günlük yaşantılarını çok etkiliyor.

Kabul etmeye cesaret et. Bu ancak her şeyi görebilmekle mümkün olabilir. Görmeye cesaret et. Araştırmacılar, en derin gerçekleri ortaya çıkarmak için dağlarca çalışma yürüttüler. Sonunda Komisyon yaptıkları çalışmalar temelinde bir sonuca erişti. Bu sonucun dayanağını tüm kısmi araştırmaların sonuçları oluşturuyor. Pratik olacağı düşüncesiyle RIVM-araştırmasının özetli sonuçları ve söz edilen kısmi raporların dökümü bu nihai rapora eklendi.

Yeniden düşünmek için malzeme. Bugünden itibaren bu durum ile nasıl baş edilebileceği hakkında Komisyon tavsiyelerde bulunmaktadır. Bazı kültürel hususları tanımlıyor. Sorunu tanımaya, kabul etmeye ve de önlemeye yardımcı olmak için. Ümit ediyoruz ki bu tavsiyeler, Tilburg ve ötesi yerlerde insanların ve organizasyonların bir an önce, hatta yarından itibaren, harekete geçmesine yardımcı olur.

Sesini duyurmak. Bunu herkes hakkeder. Bu sebepten dolayı da olaylardan ders almak ve çözüm için birbirine doğru adım atmak gerekir. Karşılıklı güven kazanmaya gayret edin. Komisyonumuz, bu aşıkır olmadığı zaman bile, çekinmeden açık olan, sabırlı olan, yardımını ve desteğini esirgemeyen herkese teşekkür etmek istiyor. Konuyla ilgililer ve Tilburg Belediyesine ise özellikle teşekkür ediyor. Nitekim her şey insanların katkısı sayesinde ve bu tavsiye için de geçerlidir. Bunun için müteşekkirimiz.

Peter van der Velden, Tilburg Krom-6 Bağımsız Komisyonu Başkanı

İçindekiler

1	Komisyon görüş bildiriyor...	4
2	Tanı, kabul et, önle	9
3	Öneriler	11
4	Sorumluluk	17
4.1	Araştırmanın sebebi	18
4.2	Komisyon verilen görev	18
4.3	Araştırmanın gidişatı hakkında	19
EK		22
I	tROM mahallinde Krom-6 ile çalışmak ve bunun sağlığa etkileri - RIVM sentezinden (sayfalar 18'den 21 ve dahiline kadar)	23
II	Özetle RIVM araştırma sonuçları	32
III	Açıklayıcı mahiyette kelime listesi	34
IV	Sorumluluklar şeması	35
V	Komisyon görüşlerini aşağıdaki raporlara dayandırmaktadır	36
VI	Tilburg'daki Krom-6 için Bağımsız Komisyonun Teşekkülü	37
VII	Referans göstermeler	38
	Basım/yayıncı	40

1. Komisyon görüş bildiriyor...

... gereksiz zarara sebebiyet verildi. tROM/NS-NedTrain mahallinde çalışma sahasındaki insanların çalışma şartları ve de iş güvenliği¹ bakımından oldukça olumsuz durumlar oluşmuş. Burada çalışan insanlar az veya çok oranda kanser yapıcı madde olan Krom-6 'ya² maruz kalmışlardır. Bunlar işe geri kazandırma projesine zorunlu katılan çalışanlar ve ayrıca tROM'un kendi çalışanları ile mahalli idaresindeki görevlilerdir. Bu kişiler olasılıkla maruz kalmanın sonucunda ya hastalanmışlar ya da ileriki zamanlarda hasta olma rizikosunu ile karşı karşıyadırlar³. Bu herkes için bir belirsizliktir, zira, bu insanların sağlıkları bakımından hiçbir garanti verilemez⁴. Bunu Komisyon şüphesiz önemsemektedir. Krom'a maruz kalma ile ilgili olarak yapılan kısmi araştırmaların⁵ sonuçlarının çok sayıda insanı teselli edebileceği ümit vericidir. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki, Tilburg Belediyesi, NS-NedTrain ve Spoorwegmuseum (Demiryolları Müzesi) buna önceden mani olabilirdi.

...sorumluluklar savsaklanmıştır. Demiryolları Müzesi, NS-NedTrain ve Tilburg Belediyesi kendi müşterek çalışma sözleşmesinde belirtmiş oldukları maddelere aykırı hareket etmişlerdir⁶. Emniyet ve sağlıklı iş ortamı müşterek sorumlu oldukları hususlardı, ama yeterli bir şekilde kaale alınmamış⁷. Bu sebepten dolayı da Komisyon, Krom-6 'ya maruz kalmanın getirdiği olası sağlık sorunları bakımından özellikle bu üç tarafı sorumlu⁸ tutmaktadır.

... Tilburg sorumluluk mükellefiyetini yerine getirmekte eksik kalmıştır. İşveren olarak Belediye tROM-projesine katılanlara ve proje çalışanlarına karşı yasal sorumluluk mükellefiyeti taşımaktadır. Belediyenin bu bakımdan Arboret'in⁹ (çalışma şartları yasası) talimatlarına uymamış olması ise kendi kabahatidir. Güvenlik ve sağlık alanında alınması gereken uygun ve gerekli koruyucu önlemlerin yetersiz ve güvenilmez¹⁰ olduğu ortaya çıkmış bulunmaktadır Zımpara tozunda krom-6 bulunduğu Belediye tarafından bilinmiyordu¹¹. Tilburg Belediyesi, zımpara tozunun bileşimini araştır(t)ması gerekirken, araştırma yaptırmamakla ihmal davranmıştır.¹²

Hollanda Demiryollarına 1982 yılından kalma mesaj¹³

Alman tren üretici firması olan Talbot, Hollanda Demiryollarını söz konusu olan zımpara tozunun tehlikeleri hakkında bilgilendirmiştir. Şirket, kendisinin çinko krom ihtiva eden boya kullanmakta olan değişik müşterilerini kromdan arındırılmış boya ile değiştirmelerini teşvik ediyor. Almanya'da 1981 yılından beri "Arbeitsstoffverordnung" (çalışma maddeleri talimatı) ile ilgili bir yasal hüküm yürürlükte. O zamanlarda ise Hollanda'nın krom-6'nın işlenmesi ile ilgili herhangi bir yasal kısıtlama söz konusu değildi.

... önemli bilgiler paylaşılmadı.

NS-NedTrain Krom-6 ile ilgili hayati derecedeki bilgiyi paylaşmadı.¹⁴ Bu şok edici bir durumdur. NS-NedTrain, üç taraf içerisinde kromat ihtiva eden boyanın¹⁵ sağlık rizikoları bulundurduğunu bilen tek taraf idi. NS-NedTrain aynı zamanda muhteviyatında Krom-6 bulunan zımparalama maddesi ile çalışmanın tehlikeleri ve de insanların güvenliklerinin ve sağlıklarının korunmasına ilişkin çalışma protokolü hakkında bilgi¹⁶ sahibiydi. Komisyon,

Bir çalışma uzmanının samimi ifadeler ¹⁷ 2005 - 2006

Tehlike

NS-NedTrain'in çalışanları, arbo (çalışma ortamı)-bölümünde görevli bir meslektaşına NS-NedTrain ile tROM'un birbirlerine çok yakın mesafede bulunan depolarında çalışma ortamları açısından büyük farklar olduğuna dikkati çekmişler. Arbo uzmanı da kendi inisiyatifli kapsamında tROM'un çalışma yerini ziyaret etmiştir.

Gözlem

İyi nitelikte olmayan iş giysileri. Mekanik havalandırma olmaması. Uygun olmayan teneffüs koruması. Düşme tehlikesini önleyici önlemlerin olmaması. Bunlar tROM'un mahallinde var olmayan unsurlar. NS-NedTrain ile tROM'un çalışma yerlerindeki fark "devasa büyüklükte".

Bildirim

Arbo uzmanı NS-NedTrain'in idarecisini bu durumdan dolayı bilgilendiriyor. Aldığı cevap ise "Bunu kurcalamayın". Arbo uzmanı bu bilgiyi NedTrain'in merkezi arbo bölümüne ve Arbo-Unie'nin (NS-NedTrain'in arbo hizmetleri) iş hijyeni çalışanına sunuyor.

NS-NedTrain'in bu bilgiyi müşterek çalışma partnerleri ile paylaşmış olması gerektiği kanısındadır ve bunu önceden ve aktif olarak yapmalıydı. NS-NedTrain ayrıca, şirketin çalışanlarının tROM'da çalışmanın güvensiz¹⁸ olduğunun sinyallerini vermesine rağmen harekete geçmemiştir. tROM'daki çalışma ortamının çok eksik kaldığına dair uyarılar yapılmıştı. Bunun dışında çalışma ortamı NS-NedTrain'in normal standardının çok altındaydı. Bu suskun durma duruşu kötü ve yüksek derecede ayıplanacak bir harekettir. Aynı zamanda danışman görevini üstlenmiş olan NS-NedTrain'in bu kadar önemli bir bilgiyi saklamış olması sözleşme taraflarının güvenli çalışma¹⁹ ile ilgili üstlenmeleri gereken sorumluluklardan alıkoymuştur.

... insanlar görevlerini yerine getirdikleri esnada yetersiz bir şekilde donatılmışlardır. Katılımcılar tROM'da mecburi olarak çalışmaktaydılar. Nitekim çalışmamak ödeneklerinde kesinti ve hatta durdurulmasına yol açabilirdi. Bu yaklaşım o zamanlar geçerli olan çalışma ve asgari sosyal yardım yasasına uymaktaydı. Tilburg Belediyesi de bu yasa kapsamında kendi bildiklerini uygulamıştır. Komisyon Belediyenin iyi niyetli olarak hareket ettiği kanaatinde. Ancak Belediye, ödenek alan çalışanların kapasitelerinin ve olanaklarının tasarlanan iş için ne derece uygun olduğunu yeterli dikkate almamıştır.²⁰ Projeye katılan kişilerin tümü tROM'da yapılacak işleri yürütmeye elverişli görülüyordu. Bu kişilerin çoğunun özel hayatlarında problemleri vardı. Ve ayrıca lisan bariyeri olan vardı, madde kullananlar vardı ve sabıkalı olanlar vardı. Bu durumlar ekstra ilgi, zorunluluk, teşvik ve bakım ihtiyacını beraberinde getirmekteydi. Böyle bir zorlayıcı grupla çalışacak görevlilerin de profesyonel çalışmalarını için belirli bir kapasiteye

sahip olmaları gerekirdi. Ancak, tROM'un mahalli idaresinin bu ustalık gerektiren çalışmalar için seçilmiş olup olmadığı ise müphem. Belediye, tROM-idaresini kendi kaderine terk etmiştir. Bununla beraber de idare ağır bir yükün altına girmiştir. Belediye denetimsiz bir meydan bırakmıştır. Belediye, tROM'a verilmiş olan zor görevi dikkate alarak, mahalli idarenin (içeriksel olarak) desteklenmesi, denetlenmesi, uyarılması, yönlendirilmesi gerektiğini bilmeliydi. Bu da yapılmayınca çoğu yöneticiler kabul edilemez derecede otoriter²¹ bir yönetme stili geliştirmiştir. Çalışanlara karşı kullanılan dil ve hasta kalma oranı bunun en iyi göstergesidir²². Profesyonel bir organizasyonda çıtanın daha yüksek tutulması gerekir.

... harici büroların da önemli yanlışları olmuş. Tilburg Belediyesi, yasal zorunlu Riziko-envanteri ve-değerlendirmesini yaptırmış ve test ettirmiş.²³ Söz edilen envanter çalışması, çalışma yerindeki somut rizikoları ortaya çıkarmak için yapılır ama bu rizikolar ortaya çıkartılmamıştır. Devreye sokulmuş bulunan iki bürodan hiç biri zımpara maddesinin²⁴ tehlikelerine işaret etmemiştir. Ne de zımparadaki²⁵ tehlikeli maddelerin ekstra araştırılması gerektiği bakımından görüş belirtmişlerdir. Komisyon bu denli itinasız hareket edilmesini endişe verici buluyor. Bu durum uzman kişilerin yeterliliklerine olan güvene leke sürmektedir. Belediyenin bu bürolara hususi olarak beklenebilir rizikoları araştırmalarına dair talimat verip vermediği artık ortaya çıkartılamaz. Ancak harici uzmanlar, bağımsız ve en azından birinin sertifikalandırılmış olmasına rağmen, Komisyonun gözünde, her halükarda itinasız hareket etmiş ve sertifikalandırma ile beklenebilecek kalite garantisine leke düşürüyor. Ancak bu, Tilburg Belediyesinin bir işveren olarak yasal sorumluluklarını ortadan kaldırmaz²⁶. Bir işveren her zaman olası güvenli çalışma ortamını sağlamakla mükelleftir.

... İş Müfettişliği görevini yarım yamalak değerlendirdi. Denetleme yapmakla görevli olan kurum görevini çok dar tanımlamış gibi. Müfettişlik ancak olay çıktığı anlarda tROM'da sadece olayı incelemiş ve olayın ötesine hiç bakmamış.²⁷ Olaya yönelik teftiş yaparken çalışma ortamını daha geniş anlamda ele almamış. Ayrıca Riziko-envanterinin ve-değerlendirmesinin ve buna ait Eylem Planını denetleme ihtiyacı görmemiş. Komisyon bu görev anlayışını yazık buluyor. Her ne kadar yasal açıdan uygun hareket edilmiş sayılabilse de Komisyon müfettişlikten görevlerini daha geniş anlamda görmesini bekler.

... ortaya çıkan zararın telafisi yerinde. İlgili kişiler uzun süre öfke ve korku yaşadılar.²⁸ Bunu kendileri istemedi. RIVM-araştırmasının tamamlanması artık herkesin bu endişeleri kafalarından sileceği sonucunu doğurmaz. Güvenli olmayan çalışma ortamlarının mağdurları, zaman alan hukuki prosedürlerin kader kurbanları olmamalıdır.

... bunun tekrarlanmasının önüne geçilmelidir. tROM içerisindeki durum kendi başına bir olay olarak algılanmamalıdır. Hollanda’da birçok yerde iş ortamlarına ilişkin genel anlamda güvenlik ve sağlık rizikoları bulunmaktadır, ve bu özellikle Krom-6 bakımından geçerlidir.²⁹ İşverenler bu rizikolar hakkında bilgilenebilir ve çalışanlarını bu gibi tehlikelere karşı korumaları gerekir. Bunu, uzmanlar tarafından uyarılmadan da yapmalılar. İşverenlerin yasal sorumlulukları her zaman için geçerlidir. İşverenin bu sorumluluğu çalışanını başka yere atasa veya ödünç verse bile geçerli.³⁰

Her ne kadar partnerlerin ortak çalışması kolay olmasa da Komisyon yerel ve bölgesel kamu kuruluşların idarecileri ve görevlileri ile yarı kamusal organizasyonlar ve ticari işletmelerin Tilburg’daki negatif yaşanmışlardan dolayı motivasyonlarını yitirmelerini istemez. Bilakis, Komisyon bu gruplar arasında gerçekleşecek yeni inisiyatiflere değer vermektedir. Burada önemli olan unsur karşılıklı güvendir. Birlikte sorumluluk taşımak (taşımaya cesaret etmek) ve buna katkıda bulunmak da buna dahildir. Başarılı bir müşterek çalışma, tarafların birbirlerini sürekli kritik sorgulaması ve test etmesi, sürekli ve yapısal olarak geriye dönüp bakılması ve de ara zamanlı (buna cesaret ederek) olarak planlara ayar verilmesi ve bunların olması gerektiği şekilde tahakkuk ettirilmesinin sağlanması ile gerçekleştirilebilir ve bu bir esastır. Dolayısıyla Komisyonun – ana başlık 3’teki – tavsiyeleri sadece Tilburg’daki taraflar için geçerli değildir ve daha ötesi içindir.

2. Tanı, kabul et, önle

Tilburg Hollanda'dır

Bulanık bir strateji. Meşgul iş arkadaşları, kötü iletişim. Bir şeye öncelik verilmiyor. Bir kişi ehil değil. Koordinasyon ve uyarılma yetersiz. İhtilaftan kaçınmalar. Görmezlikten gelmek, bir an olup bitenlerden haberdar olmayı istememek. Seseleştirilmemiş derecede bölünmüşlük. Lider pozisyonundaki kişiler Devletten yetersiz destek ve dayanışma almaktadırlar. Önemli bilgiler paylaşılmamaktadır. Yerleştirme teminatlar, teminat niteliğinde değil. Hollanda'nın her yerinde hata yapmak serbest.

Tabiyat öğretiden güçlüdür

Ülkenin bir çok yerinde güvensiz çalışılıyor. Bunu alt mekanizmalar teşvik ediyor. Demek ki bu kısa sürede avantaj sağlıyor. Nitekim tantana yok, fazla zahmet istemiyor, sıkıntı verici sorular yok ve daha az parayla ve daha az insanla da yapılabilir iş. Birçok insan bunun farkında ama hiçbir şeyin değişmediği aşikar. İşte bu gibi çalışma ve düşünce tarzları insanları doğrudan uzak tutuyor. Ancak bu durum uzun sürede sadece yenilgilere yol açar. Zira, sağlığına zarar gelecek olan tek bir çalışan bile, bir tane fazladır. Mekanizmayı tanı. Kabul et ve önle.

Savsaklamaya şans tanıma

Dikkatini vermek, birbirini ciddiye almak ve diğer kişiyi sorguya çekmek, işleri savsaklamamak. Ve bu bir defa değil her defa yapmak. Komisyona göre yapısal savsaklamanın önlenmesi, mevcut ve yeni kurallar belirleyerek yapılabilir. Sonra da kurallara sadık kalmak ve müşterek çalışma partnerleri ile güvenilir ilişkilere yatırım yapmak çok önemlidir.

Geri kalmışlığı atılıma dönüştür

Otoriteler, işverenler, çalışanlar – bireysel ve kolektif bazda – sosyal kuruluşlar, hep birlikte çıtanın nerede olduğunu belirler: tanı, kabul et ve insanların ileride korunmasız bir şekilde tehlikeli maddelere maruz kalmasını önle.

Hatalardan ders çıkarılmalıdır. Bunu yukarıda da vurguladık. Tecrübe sahipliği başka birilerinin bilince varmasını teşvik eder. Bu sebepten dolayı da Komisyon tecrübe sahibi olan herkesi ve özellikle Tilburg belediyesiyle Hollanda Demiryollarını, rehber olmaya davet ediyor. Edinilen tecrübeyi paylaşın. Açıklayın. Önlemeye yardımcı olun. Bunu kendi kuruluşun bünyesinde yapın ve Hollanda'nın diğer yerlerinde yapın.

3. Öneriler

1. Hataları tanı

Neyin yanlış gittiğini belirt. Bunu yaparken neleri dikkate aldığını açıkla. İyileştirme sözü ver iyileştirme eylemlerini gerçekleştir. Bunun için, hele bu alenen gerçekleşiyorsa, cesaret gerekir.

- kendi kelimelerini seç
- bunu kişiselleştir
- ilgililerle diyalog kurmaya çalış
- onlara kendi hikayelerini anlatma fırsatı tanı

Tilburg Belediyesi
NS-NedTrain
Demiryolları Müzesi

2. Sorumluluk ve acıyla ölçülü bir tazminat teklif et

Uygun ve basit bir teklif. İlgililerin tROM dönemine bir yer vermesi için yardımcı olan bir teklif. İşlemlerin, bireysel bazda bile, hızlı bir şekilde halledilebileceği bir teklif.

Herkes sağlık durumunu endişe ettiği bir dönemden geçti. Belki de geleceğine ait endişeleri var. Bu nedenle Komisyon, daha evvelden yapılmış olan tazminat ödemesine ek mahiyette bir uyarlama getirmeyi seçiyor.³¹

Üç taraf arasında sorumluluk ile ilgili anlaşma süreci en kısa zaman içerisinde uygun bir uyarlamanın hayata geçirilmesine engel olmamalıdır. Tilburg Belediyesi de sorumluluk yükümlüsü bir işveren olarak bunun başını çekmelidir.

- Tüm ilgililer için bir uyarlama belirle
- bürokratik engelleri asgariye indir
- doğru uygulandığının takipçisi ol

Tilburg Belediyesi
NS-NedTrain
Demiryolları Müzesi

Düzenlemenin bölümleri:

- tROM'nun NS/NedTrain mevkinde çalışmış olan herkese ek maddi destek. İlgili kişiler için gerçekleştirilmesi gereken sağlık mükellefiyeti sekteye uğramıştır. Her ne kadar bazıları için rizikosu çok az olsa da sonuçta herkes Krom-6 maddesine maruz kalmıştır. Sağlık konusunda garanti verilmesi mümkün olmadığı için tROM dönemini arkada bırakmak da zordur. Maddi bir katkı buna yardımcı olabilir. RIVM-araştırmasının sonuçları maddi destek için baz alınacak. Çalışanların çalıştığı süre maddi desteğin boyutunu etkileyebilir.

- b.** RIVM-araştırması sonucu hazırlanan listede Krom-6 tarafından sebebiyet verilmiş olan hastalıklardan bir veya birden çoğuna sahip kişileri manevi hasar ödeneği (manevi tazminat). Hastalığın ciddiyet boyutu yapılacak ödeneğin yüksekliğini etkileyebilir. Kişi ileriki zamanda da Krom-6'ya maruz kalmaktan dolayı hastalanabilir. Komisyona göre kişi ileride böyle bir durumla karşılaşır, o anda maddi destek almalı. Kişinin hastalığı RIVM³² kriterlerine göre maddeye maruz kalmakla ortaya çıkabilen bir hastalık değilse kişi bundan hak talep edemez. Vakaların büyük bir kısmının nispeten basit ve hızlı bir şekilde makul ölçüde tazmin edilebileceği bekleniyor. Yine de Komisyon herkesin isterse mahkemeye taşıma hakkını koruduğunu vurguluyor.
- c.** Sonuçta geriye sorumluluk hukukuna başvurmak isteyen bir grup insan kalabilir. Bu mesela bu durumun sonucunda çalışma geliri bakımından büyük finansal kayıplara maruz kaldığını düşündüğü için olabilir. Bu gibi kişiler için, mahkeme dışında başka bir alternatif çözüm var. Komisyon, bu grup insanlar için sorumluluk hukukunu esas alacak bir uzman kişiler panelinin yürürlüğe sokulmasını öneriyor. Benzeri bir panel, Roman Katolik Kilisesindeki suiistimal davasında Alphen aan de Rijn'deki silahlı saldırı davası için de devreye girmişti. Panel bu gibi durumlarda sorumluluk taleplerine çözüm bulmaktadır. Burada güdülen amaç pahalı, zaman çalıcı ve ilgililer için çoğunlukla ruhsal ve sosyal bakımdan oldukça zahmetli hukuki süreçlere maruz kalınmaması.

Komisyon, Belediyenin bu bakımdan zaten yönetsel serbestliğinin olmasından dolayı, a ve b altında belirtilmiş olan ödemeleri net olarak yapmasını tavsiye ediyor. C bölümü altında belirtilen ödeme ise zaten yasal olarak net yapılan bir ödemedir. Bunların yanı sıra Komisyon, Belediye'ye yönetsel serbestliğini ayrıca a, b veya c altında belirtilmiş olan ödeme yapıldığı zaman, sosyal ödenek alan kişinin bu meblağdan dolayı ödeneğinin kesintiye uğramaması yönünde kullanmasını tavsiye ediyor.

Vefattan sonra hayatta kalanlar

Alacaklı mağdurun vefatı durumunda tazminat hakkı varislere devredilir. Zorunlu katılan çalışanların ve şirketin kendi çalışanlarının vefatından sonra geri kalanlar/ varisler yasalar gereğince sadece muris hayattayken bizzat tazminat talep ettiyse tazminat hakkını devralabilirler. Yine de Komisyon, cidden acınacak durumlarda az daha cömert olunmasını öneriyor.

3. Destek ve yardım için bağımsız bir destek merkezi inşa edilsin

Bu raporun sunumuyla belirsizliğe son gelmez. Sonuçlar yıllar sonra da hissedilebilir ve ortaya çıkabilir. Bu nedenden dolayı ilgililere, tROM-geçmişlerini arkalarında bırakmalarına yardımcı olun. Bu çerçevede ilgililerin destek için gidebilecekleri bir yerleri olması tercih edilir. Pratik ve insani destek alabilecekleri bir yer.

- Tilburg'da kolay bir şekilde ulaşılabilir olan
- söz konusu uygulamadan yararlanan veya süreç başlatmak isteyen kişilere destek sunan
- tıbbi dosya hazırla(t)mak için aracı olan
- destek veya sağlık bakımı ayarla(t)mak isteyen kişilere talep üzeri yardımcı olan
- olası hukuki işlemin sonuçlandırılmasını takip eden
- uygulamanın başlangıcında anlaşılan hususlara uyulmasını denetleyen
- belediye ve ilgilileri gidişat hakkında düzenli haberdar eden bir destek noktası.

Tilburg Belediyesi

4. Bilgi paylaşımını, bilinirliği ve profesyonel refakati yerine getirin

Her yapı an gelip bilmediği bir alana atılım yapabilir. Tehlikeli maddeler ile çalışmak da Hollanda'da birçok yerde yapılıyor. O halde sorumlulukların bilincinde olunması, dikkate alınacak çalışma protokolleri ve koruyucu önlemlerin alınması kaçınılmaz durumdur. Sağlığa gelecek zarar, hem kendi kuruluşunuzda hem başkaları açısından, önlenmelidir. Sağlıklı ve güvenli çalışma ortamını hayata geçirmeyi kendinize vazife edinin.

Bilgi paylaşma ve tanınırlığı artırma açısından:

- İşletmede geniş çaplı iş ortamı ve güvenlik politikası geliştirilmesini teşvik edin
- periyodik olarak ikilemleri tartışın
- deneyim sahibi bir organizasyon olarak diğerleri için rehber olun
- işverenler tabanına bakım sorumluluğu bilincini büyütmeye çalışın
- bilgili ortaklar arayın.

Branş dışı aktivitelerde:

- çalışma zemininde öncelikle çalışma ortamlarını araştır, bunu aynı zamanda istihdamda, başkalarından işçi alırken veya başkalarına işçi gönderirken de yap
- Risk envanteri ve- değerlendirmeleri talep et
- eylem planının doğru uygulandığını denetle
- usta ve zanaatçıların katılımlarını sağla

Tilburg Belediyesi
NS-NedTrain
Demiryolları Müzesi
İşverenler
Branş organizasyonları
Diğer kamu kuruluşları

5. Uzmanların kalitelerini korumasını teşvik et ve güvenilirliklerini pekiştir

Krom-6 ve diğer tehlikeli maddeler Hollanda'nın birçok yerinde kullanılıyor ve kullanılacak. Bu sebepten dolayı bu maddenin güvenli bir şekilde kullanılması hayati önem taşıyor. Ancak pratikte olaya tepki şeklinde yaklaşım egemen ve vakadan vakaya hareket ediliyor.³³ Komisyona göre koruma hususunu ekstra vurgulayan, geniş bir girişim vakti gelmiştir. Nedeni de rizikoların azaltılması ve sorunların artmasını önlemektir. Uzman, kritik ve geniş açılı bir bakış ile çalışma ortamının değerlendirilmesini kim istemez? Hele bu güvenliğin ve sağlığın güvence altına alınmasına yardımcı olacaksa. Bu hususta uzmanlardan destek alabilmek çok önemlidir.

- *olay güdümlü hareket etmeyi azalt*
- *göreve geniş açılı bakarak 'yakalama şansını' artır*
- *olaylarda mutlaka riziko envanteri ve değerlendirme raporunu talep et ve buna ait olan eylem planını iste*
- *çalışma uzmanlarının sağlıklı ve güvenli çalışma ortamlarının teminat altına alınması bakımından etkinliğini sağlamak için sertifikalandırma şartlarını değerlendir.*

▼
Hükümet
Denetçi

6. Gelecekte ortaya çıkan hasar işlemlerini kolaylaştır

Tilburg'daki olaylar sadece ona münhasır değildir. Zira daha evvelden de Hollanda'nın başka çalışma yerlerinde bu gibi tehlikeli maddelere maruz kalma ile ilgili "büyük" çaplı olaylar ortaya çıkmış bulunmaktadır. Ortaya çıkan benzeri her olayda gerçekleşen hasar ile ilgili tartışmalar ve gelişir ve mağdurların adil tazmin edilmesi olanaklarına bakılır. Bu da ilişkili kişiler bakımından toplumsal rahatsızlık ve güvensizlik getirir. Bu böyle olmamalı ve iyileştirilmeli.

Edinilen tecrübelerle dayanarak iş ile ilişkilendirilmiş hasarın kolektif telafisi için genel çıkış noktaları formüle edilebilir. Bu da gelecekteki muhtemel olaylar bakımından örnek teşkil ederek, olayların daha hızlı ve daha iyi bir şekilde halledilmesine yardımcı olabilir.

Meslek hastalıklarındaki bireysel hasar vakalarının sorumluluk hukuku bazında sonuçlandırılması dizgesi de çok sorunlu. Sosyal sigortalar sistemi içerisinde işverenlerin sorumlulukları daha önemli rol oynamaya başladı ki bu Sosyal Sigortalar geliştirilirken öngörülememişti. Bu da meslek hastalıkları ile çalışanları ihtilaf üzerine kurulu sorumluluk hukukunu kullanmaya zorlayacaktır. Bu gibi olaylarda ise kanıtlamak zor, masraflı ve zaman alıcı. Ayrıca, bireysel çalışanlar için de kabul edilemez derecede engeller var. Üstelik görüşlerin katılması, memnuniyetsizlikler, olası ruhsal hasar, toplumsal rahatsızlıklar ve yüksek masraflar söz konusu olabiliyor.

Komisyon somut olarak, Hükümetin bir çalışma grubu görevlendirmesini ve bu çalışma grubu içerisinde deneyimli uzman kişilere yer verilmesini teklif ediyor. Bu çalışma grubuna görev olarak, iş ile ilişkilendirilmiş hasar giderme sürecinin daha iyi organize edilmesini sağlayacak öneriler üretmesi verilmelidir. Bu süreçte de insan merkez alınmalı. Hasar giderme sürecini 'insancıl' hale getirirken ilgililere uygun bir şekilde refakat edilmesi de gerekir³⁴.

- *tazmin hususunda araştırın ve bilgileri bir arada toplayın*
- *daha evvelden edinilmiş tecrübeleri, hedef ve çözüme yönelik süreç geliştirmeye kullanın*
- *tıbbi ve hukuki bilginin daha iyi bir düzende kullanılmasını sağlayın*
- *kolektif tazmin düzenlemesi modeli geliştirmeyi deneyin*
- *insana iyi muamele ve refakati merkez alın*
- *insanlık onuru çıkış noktası olmalıdır.*

▼
Hükümet

4. Sorumluluk

4.1 Araştırmanın sebebi

2003 yılının Aralık ayı NS-NedTrain alanında tROM'un çalışma yerinin kapıları ilk defa açılır. Bu arada Hollanda'da Çalışma ve Sosyal Ödenek Yasası yürürlüğe girmiştir. Tilburg Belediye Meclisi ve Belediye İdaresi Lahey'den gelen baskıyı hisseder. Yasanın desteği altında uzun süreden beri işsiz olan insanların çalışma tecrübelerinin inkişaf ettirilmesi ve de ayrıca bu kişiler için sosyal aktivasyonun başlatılmasını hedef almaktalar. Belediye bunu arz ederken NS-NedTrain'i ve Demiryolları Müzesini keşfediyor ortak olarak ve tROM bünyesinde birlikte çalışmaya karar veriyorlar. Belediye 2004 ile 2012 yılları arasında 800 katılımcının tROM'da istihdam edilmesini sağlıyor. Böylece katılımcı ilerde maaşlı bir işte istihdam edilme şansını artırıyor. Katılımcıların aslında bir tercih yapma lüksü yok. Sonuçta katılımcı buna itiraz edecek olsa sosyal ödeneğinde kesinti yapılma ihtimali mevcut.

Tilburg'un işe kazandırma projesi tROM'un eski bir program refakatçisi Tilburg Belediyesini medyada Krom-6 kullanımı hakkında çıkan makalelere işaret ediyor. Bunlar kendisine çok soru yöneltilmesine yol açıyormuş. Savunma Bakanlığı da bu tehlikeli maddeyle çalışmış. 2015 yılının Haziran ayında Hollanda Demiryolları da kendi bünyesindeki bazı trenlerde eski boya tabakalarında Krom-6'nın bulunmuş olduğunu ilan edince olaylar çok hızlı seyrediyor. İlgili kişiler: NS-NedTrain'in mahallinde Demiryolları Müzesine ait olan trenlerin üzerindeki eski boya katmaları da çıkartılmadı mıydı? O halde bunu Tilburg Belediyesinin eski yönetimindeki kişiye sormak gerekmez miydi? Acaba kendinde zuhur eden hastalık Krom-6'ya maruz kalma neticesinde mi ortaya çıktıydı şeklinde sorulara cevap aramaya başlıyor.

Tilburg Belediye Başkanı ve Meclis Üyeleri bu konuyla ilgili olarak bir bağımsız Komisyon inşa ediyor. Bu Komisyon olayın en derin gerçeğini ortaya çıkarmalı. Belediye Meclisi ayrıca CAOP çatısı altında bir enformasyon merkezi hayata geçiriyor. Bu ilgili kişilerin doğru bilgilendirme masalarına yönlendirilmeleri için ve sorularını sormaları ve anlatacaklarını dinlettirebilmeleri için hayata geçiriliyor.

4.2. Komisyona verilen görev

Tilburg Bağımsız Krom-6 Komisyonu 2016 yılının Temmuz ayında konuyla ilgili olarak bir araştırma başlatması talimatını alıyor. Bunu ise hükümetten, ilgililerden ve işletmelerden tamamıyla bağımsız olarak yapması şart. Belediye Meclisi Komisyondan 2004 - 2012 yılları arasında özellikle aşağıdaki konuları araştırmasını istiyor, yani:

- tROM'da ifa edilen işlerde Krom-6'ya maruz kalınması rizikosunu ve neticesindeki sağlık rizikolarının araştırılmasını;
- çalışma ortamları ve alınmış olan korunma önlemlerinin tespiti;

- Çalışma ve Sosyal Ödenek Yasası yükümlülükleri çerçevesinde çalışma rejimi;
- tROM, NS-NedTrain ve Demiryolları Müzesi arasındaki (sözleşmeye dayanan) ilişkinin ne olduğunun tespiti.

Komisyonun görevleri ve yetkileri

- a. Krom-6 'nın sağlık rizikolarına dair bağımsız bilimsel araştırma yapılmasının gerçekleştirilmesini sağlamak;
- b. RIVM'den gelecek bir fiyat teklifi kapsamında araştırma planının ve araştırma sorularının tespit edilmesi;
- c. Bağımsız hareket edilmesini engellemeden araştırmanın işleyişini koruma altına almak ve araştırmanın gidişatının inkişaf edilmesi;
- d. Bunun niteliksel yönleri de dahil edilmek üzere, araştırma planları bakımından ilgili araştırma kurumlarına danışmanlık yapılması;
- e. Bu konuyla ilgili olarak Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerine – talep üzerine veya kendi inisiyatifiyle – aşağıda belirtilenler kapsamında tavsiye verilmesi:
- f. İş emrinin sınırlandırılması veya genişletilmesi;
- g. tROM projesi kapsamında Krom-6 ihtiva eden maddelerin kullanılması sonucu ortaya çıkan sorunların sonuçlarının ve elde edilen bulguların yol açacağı sonuçların tespiti.

Tilburg Belediyesi Komisyondan sorumluluk bakımından herhangi bir değerlendirme yapmamasını istiyor.

Komisyon, Belediyenin verdiği kapsamlı iş emri çerçevesinde çalışmalarını yürütmek üzere görev almıştır. Belediye Komisyonun maliyetini sağlayan taraf olmakla araştırmadan uzak konuma sokuyor kendisini. Bu araştırma dört ayrı kurum³⁵ tarafından yürütülmekte. RIVM araştırmanın organizasyon ve koordinasyon görevini üstleniyor. CAOP ise Komisyonu içeriksel ve iletişimsel olarak destekleyecek.

4.3 Araştırmanın gidişatı hakkında

Arşivler açılıyor

Yasal zaman aşımına uğrama süreleri, bazı evrakların birkaç yıl sonra imhalarını veya yer değiştirmelerini öngörmektedir. Ancak Komisyon gerekli görülen evrakları bulmak için elinden geleni yapıyor. Tilburg Belediyesi, Hollanda Demiryolları ve Demiryolları Müzesinin işbirliğiyle önemli notlar elde edilebiliyor. Araştırmacılar ve Komisyon bunları inceliyor.

İlgililer sesini duyurabilecek

Komisyonun talebi üzerine ilgililer sorularını yönelttiler. Sunulan sorular, mümkün mertebe nihai araştırma soruları içerisinde yer almakta. Komisyon aynı zamanda

katılımcılarla, tROM'un şimdiki ve o zamanki çalışanlarıyla, yönetici pozisyonundaki kişilerle, idarecileriyle ve ayrıca üç sözleşme taraftarıyla görüşmeler yaptı.

Komisyon bu kapsamda gerçekleştirmiş olduğu görüşmelere bağlı olan notlarını, düşüncelerini, raporlarını, mesajlarını ve bütün bunlardan çıkartmış olduğu anlamları, konunun derinlemesine ve anlamlı bir şekle girmesi bakımından dikkate alıyor ve bu bilgileri gizli bazda araştırmacılarla paylaşıyor. Araştırmacılar da yorum yaparken bu görüşmelerin içeriğini de dikkate alıyor.

Kapsamlı bir RIVM-araştırması zaman almaktadır

Araştırma, başlangıçta öngörüldüğünden daha fazla zaman aldıysa da itinalı yürütülen bilimsel araştırma olmadan Komisyon tavsiyesi çıkartılması da düşünülemez. Komisyonun sonucu RIVM-araştırmasının sonuçlarına bağlı. Toplantılar, mektuplar, CAOP'nun bilgilendirme noktası ve Komisyon ile Belediyenin web siteleri bu süre içerisinde ilgililer için bir bilgi kaynağı olmuştur.

Araştırma sürecinde yeni bilgilerin toplanması yeni soruların ortaya çıkmasına yol açtı. Alakadarlığın, şeffaflığın ve de bilgi alış-verişinin organize edilmesi ise, öngörüldüğünün aksine daha fazla zaman alıyor. Ayrıca maruz kalmanın ne gibi etkilerinin olduğuna dair bilgilerin oldukça kısıtlı olduğu ve üstelik çok değişik nitelikte olduğu fark edilince, bu konuda yapılması gereken çalışmalar ekstra zaman istiyor. Araştırmacıların görüşüne göre mevcut bilgiyi tek anlamlı kabul etmek de mümkün değil. Bundan dolayı bu konu ile ilgili olarak alınacak olan kararların yenilikçi kalitatif değerlendirmeler ışığında ve de ayrıca senaryo metotları bazında gerçekleştirilmesine karar veriliyor. Bu riziko değerlendirmesinin bilimsel teminat altına alınması için de ekstra zaman gerekmektedir.

Tüm süreç içerisinde Komisyon ilgililerin sorularına cevap bulmak ve araştırmanın hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak için RIVM ile yoğun iletişim sağlıyor. Komisyon ayrıca kısmi araştırmalara ait olan her raporu da kapsamlı bir şekilde araştırma ve incelemeye tabi tutuyor.

Araştırma için yapı taşları

Hollanda silahlı kuvvetleri mensupları geçmişte Krom-6 'ya maruz kalmış bulunmakta. Savunma Bakanlığı bu durumun RIVM tarafından araştırılmasını sağlamıştır. Tilburg'daki durum Savunma Bakanlığındaki durumun aynısı değildi. Ancak RIVM-araştırmacıları Savunma Bakanlığı araştırmasının benzeri kısımlarını Tilburg için kullandı.

İyi niyet göstergesi

Çeşitli tROM katılımcıları ve eski çalışanları geçtiğimiz yıllarda tıbbi masraflar yapmışlardır. Komisyon – araştırmanın sonuçlarından bağımsız olarak – 2016 yılının Kasım ayında ilgili kişilere tazminat ödenmesi bakımından tavsiyede bulunmuştur. Belediye Meclisi, şayet kişilerin sağlıklarından dolayı endişeleri varsa o zaman kendi

riziko bedelinin doktoru ziyaret etmede bir mani teşkil etmemesi gerektiğini belirtmiştir. Tilburg bundan sonra 2016, 2017 ve 2018 yıllarında kendi kasasından ilgili kişilere kişi başına yılda 385 Euro ödemeye karar verip, ödeme yapıyor.

2017 yılında Belediye Meclisi Komisyondan, ilgililere bu nihai tavsiye çıkmadan önce yapılması gereken bir tazminat bakımından tavsiye istemiştir. Komisyon, ilgililerin her gün kendi sağlıkları konusunda duydukları öfke ve korku karşılığında tazminat hak ettikleri kanaatinde. Bu arada RIVM-araştırması oldukça zaman almaktadır. Belediye: 'İlgililerin bundan dolayı zarar görmemeleri gerekir', görüşünde olup bu kişiler için kişi başına 500 Euro miktarında bir tazminat ödeme teklifinde bulunuyor.

Bağımsızlığın teminat altına alınması

Araştırma sürecinde, bilim adamları, doktorlar ve avukatlardan oluşan bir denetleme grubu araştırma verilerinin bilimsel ve toplumsal kalitesini takip ettiler. Bu grup aynı zamanda araştırma planlarını, sonuçları ve de sonuç çıkartmaları kontrol etti. Bu grubun üyeleri, işçi sendikaları, hasar avukatları, Belediye, RIVM ve Komisyon tarafından atandılar.

Araştırma sınırları

Her araştırmanın kaçınılmaz bir sınırı vardır ve bu, bu araştırma için de geçerlidir.

Tarihsel araştırılması

Olaylar oldukça uzun bir süre önce gerçekleşmiştir. Olayların su yüzüne çıkartılması bir yere kadar olabilir ve insanların hafızaları da sınırlıdır. Ayrıca tROM mahalli de yıkılmıştır.

Kanıtlanabilirlik

2004 - 2012 yılları arasında Krom-6 'ya maruz kalıp kalmadıkları artık ilgililerin vücutlarından kanıtlanamaz. Zira Krom-6 insanların bünyelerinde Krom-3'e dönüşür ve sonra da vücuttan arındırılır.

Öznellik

Tetiklenen duygular ve birbirlerini etkileme söz konusu olan bir ortamda olguları tanıyabilmek marifet gerektiren bir görevdir. Mülakat yapılan kişilerin hatıraları zaman zaman birbiriyle uyuşmadı. Böyle durumlarda araştırmacılar kısmi raporlarında her iki görüşe de yer vermeyi tercih etti.

Fırsatlar ve belirsizlikler

Bilimsel araştırmaların da bir sınırı vardır. Örneğin maruz kalma ile olası hastalık (hastalığa tutulma şansı) arasındaki nedensel ilişkiyi kanıtlamak açısından sınırlıdır.

EK

I tROM mahallinde Krom-6 ile çalışmak ve bunun sağlığa etkileri - RIVM sentezinden (sayfalar 18'den 21 ve dahiline kadar)

Krom-6 hangi durumlarda tehlikeli olabilir?

Bir evvelki yüzyılın altmışlı yıllarında yapılan bilimsel araştırmalar yoluyla Krom-6 'ya maruz kalmanın sağlığa zararlı sonuçlar doğurabileceğini kanıtlanmıştı. Ancak, Krom-6 ihtiva eden boya bir kere tren katarının dış yüzeyine uygulandıktan sonra prensipte zararlı etkisi bulunmaz daha. Söz konusu bu trenler ile seyahat etmiş olan veya bu trenlerde herhangi bir şekil ve yerde çalışmış olan insanlar tehlikeye maruz kalmamışlardır, zira, Krom-6 serbest kalmaz ve dolayısıyla da teneffüs edilemez veya ağız veya deri tarafından vücuda alınmaz. Sağlık rizikoları söz konusu Krom-6 maddesini içeren katın işlenmesi veya kaldırılması durumunda ortaya çıkabilir. Mesela bu maddenin zımparalanması, kazınması veya tazyikli suyla yıkanması gibi durumda. Şayet bu madde ile yapılan işlemler ve çalışmalar esnasında yeterli derecede koruyucu önlemler alınmadıysa bu madde ile çalışma yapan kişilerin ve/veya bu kişilerin çalışma yaptıkları yere yakın bulunan yerlerde bulunmuş olan kişilerin Krom-6 parçacıklarını bünyelerine almış olma ihtimali var.

Krom-6 maddesi bünyeye üç yoldan nüfuz edebilir

Krom-6 ihtiva eden maddeler ile çalışma yapan kişiler bu maddeyi bünyelerine üç yoldan alma ihtimali vardır: akciğerler yoluyla (teneffüs edilmesinden sonra), deri yoluyla (temastan sonra) veya mide yoluyla (yuttuktan sonra). tROM-mahallinde yapılmış olan çalışmalar esnasında Krom-6 maddesi muhtemelen bilhassa teneffüs yoluyla insanların vücutlarına nüfuz etmiştir. Ancak çalışmalar esnasında orada bulunmuş olan kişilerin de bu Krom-6 maddesini deri veya ağız yoluyla bünyelerine almış olabileceklerini de gözden kaçırmamak gerekir. Bu, deri veya ağız yoluyla bünyeye alınabilmiş olması ancak kişilerin kirli elleriyle ağızlarına temas etmesiyle olabilir ancak. Mesela bir şeyler yerken veya içerken. Krom-6 maddesini önce teneffüs edip, sonra öksürerek dışa verip, akabinde yutmakla da olabilir.

Krom-6 maddesinin vücuda alınmasının sağlık bakımından zararlı etkilerinin olup olmadığı ise kişiye göre değişir. Genel ilke olarak Krom-6 maddesine ne kadar uzun süre, ne kadar yoğunlukta ve/veya ne kadar sıklıkta maruz kalınmış ise sağlığa olan etkileri o kadar yoğun olabileceği esas alınabilir.

Bir kişinin Krom-6 maddesine maruz kalmış olabileceği nasıl tespit edilebilir?

Bir kişinin Krom-6 maddesine maruz kalmasından hemen kısa bir süre sonra bile vücutta tespit edilemez. Ancak bu maddeye maruz kaldıktan birkaç ay sonrasına kadar kişilerin kan ve idrarında Krom-3 maddesi izlerine rastlanabilir. Çünkü Krom-6 vücuda

alındıktan sonra kısa bir süre içerisinde Krom-3 maddesine dönüşür. Ne var ki vücutta yükselmiş olarak bulunan Krom-3 maddesi, bunu almış olan kişinin mutlaka Krom-6 'ya maruz kalmış olduğuna işaret etmez. Zira insanlar günlük hayatlarında her türlü şekil ve durumda Krom-3 maddesi ile temasta bulunabilirler, mesela besin maddeleri yoluyla.

Vücuda alınma durumundan sonra birkaç ay geçmişse Krom-6 maddesinin vücuda alınmış olması artık analitik yöntemle tespit edilemez. İnsanların saçlarında, tırnaklarında veya kemiklerinde yapılan ölçümler kişinin geçmişte Krom-6 'ya maruz kalmış olduğunu kanıtlamak için halen kullanışlı değildir. Tilburg'daki tROM mahallinde Krom-6'ya maruz kalmış olmaya yönelik araştırmamız açısından maruz kalma oranının tespiti için bedensel ölçüm yapılması kullanışlı değildir. Bunun yapılabilmesi için müze trenleri Demiryolları Müzesindeki çalışmalar fazla uzun zaman önce gerçekleşti. Bu sebepten dolayı da bu araştırmada başka bir metodun uygulanmasına karar verdik. Mülakatlar yaparak ve o dönemde gerçekleştirilmiş çalışmalar hakkında edinilen bilgiler ışığında tROM mahallinde çalışan sosyal ödenek alan kişilerin ve Belediye görevlilerin yaptığı hangi işlerde Krom-6 maddesine maruz kalmış olabileceği tespit edilmeye çalışıldı.

tROM-projesi kapsamında ilgili kişiler ne derece Krom-6 maddesine maruz kaldı?

Gerçekleştirilen araştırma sonuçlarından tROM-çalışanları tarafından trenler üzerinde yapılan eski boya tabakaların hemen tümünde Krom-6 maddesi bulunduğu anlaşıldı. Krom-6 maddesine maruz kalınmaya dair araştırma kapsamında 2004 - 2012 yılları arasında düzenli veya istisnai olarak tROM mahallinde bulunmuş olan üç ayrı grup tespit ettik. Birinci grup Belediyenin işe geri kazandırma şirketinde istihdam edilmiş bulunan işçilerden müteşekkildi. Bu kişilerin tROM-projesindeki iş ilişkilerinin süresi bir aydan daha az bir zaman ile neredeyse dokuz yıla yayılan bir zaman aralığında idi. Bu çalışanların neredeyse yarısı bir yıldan fazla süreyle tROM-projesinde çalışmışlardı. İkinci grup, tROM-projesine dahil edilmiş olan katılımcılardan müteşekkildi. Bu kişiler bilhassa (ancak bununla sınırlı kalmamak suretiyle) sosyal yardım ödeneği alan kişilerdi. Bu kişilerin tROM-projesinde çalışma süreleri kişiden kişiye oldukça değişkenlik göstermekle birlikte, bazıları bir günden az süre ile beş yüz günden fazla olan bir süre arasında çalışmış bulunmaktaydı. Katılımcıların yarısından fazlası tROM-mahallinde otuz günden fazla bir süreyle çalışmış; katılımcıların takriben %10'u ise burada bir yıldan daha fazla çalışmış. Üçüncü grup da tROM-mahallinde istisnai bulunmuş olan kişilerden müteşekkildi. Bunlar bilhassa NedTrain, Tilburg Belediyesi ve de Demiryolları Müzesi çalışanlarıydı.

Komisyonumuz tROM-katılımcıları çalışma yerinde yürüttükleri işin *nev'ine* göre sınıflandırmadı. Zira kimin ne iş yapacağı çoğu katılımcı için sabit değildi ve tROM-katılımcılarının işe istihdam edilmeleri çoğunlukla o anda belirlenmekteydi. Çalışmaların çalışanlar arasındaki dağılımı bazı durumlarda, tROM-katılımcılarının

tercihleri ve becerileri bazında yapılmış. Çalışanlar ayrıca çok çeşit iş olduğu için kendi aralarında da iş değiştirmektedir. Aslında burada kimin ne iş yaptığı, hangi günlerde çalıştığı ve art arda kaç gün çalıştıkları da anlaşılmadı.

Bilinen ise, her gün yapılması gereken iş paketlerinin olduğudur. Bir çalışma paketi bilhassa bisikletlerle olan çalışmaları kapsarken, diğerleri paletlerin yapımı veya peçete üretimi ile görevlendiriliyordu ve bu kişilerin Krom-6 'ya maruz kalmış olmaları neredeyse söz konusu olamazdı. Diğer çalışma paketleri ise trenlerle ilgiliydi ve bu çalışmalar bilhassa – idari önlemler veya başka türlü kişisel korunma önlemleri alınarak – zımparalama (el ile veya mekanik olarak) ve kazıma işlerini içeriyordu. Bu son anılan paket ise doğrudan krom-6'ya maruz kalma perspektifinden dolayı daha önem taşıyor.

Bizler, değişik gruptan insanlar için *gün senaryoları* hazırladık: mesela katılımcılar, proje rehberleri ve idare gibi grupların bir çalışma gününde ifa etmiş olabilecekleri görevleri kapsayan paketler oluşturduk. Her bir gün senaryosunda krom-6'nın teneffüs edilmiş olmasının (teneffüs yoluyla maruz kalma) söz konusu olabileceği ölçünün tahmin oranı şema 1'de yansıtılmaktadır. Anlaşılabilir olması bakımından proje rehberlerinin üç gün senaryosu bu şemaya katıldı (blok 1); bunun devamında da tROM-katılımcılarının on iki gün senaryoları iki tip çalışma çerçevesinde bir araya getirildi (blok 4).

Biz, gün senaryolarının değerlendirilmelerinde şu unsurlar arasında bir ayırım yaptık: (a) krom-6'ya olası doğrudan maruz kalma (trenlerin boya katmanlarında gerçekleştirilen çalışmalar esnasında), (b) krom-6'ya maruz kalma ihtimalinin olması (trenlere yakın bir mesafede uygulanan çalışmalar esnasında istisnai olarak bulunma sonucu), (c) krom-6'ya maruz kalma ihtimali var sayılabilir olması (trenlerin boyandığı garajlarda çalışmaların yapıldığı esnada istisnai olarak bulunulması sonucu) ve (d) krom-6'ya önemsenmeyecek derecede olduğu düşünüldüğü şekilde maruz kalma ihtimali (trenler için yapılan çalışmalara belirli bir uzaklıkta olan diğer yerlerde bulunan kişiler açısından).

Şema 1'de verilmiş olan değerlendirmeler, krom-6'nın teneffüs yoluyla vücuda nüfuz etmesi durumu yanı sıra deri veya el-ağız yoluyla vücuda alınması durumları çerçevesinde de belirtilmiş bulunmaktadır. Şema 1, trenlerde çalışmış olan tROM-katılımcıların en yüksek şekilde maruz kaldıklarını gösteriyor. Makine ile yapılan zımparalama çalışmaları ve de basınçlı havalı aletlerinin kullanımı, bir çalışma günü boyunca en fazla krom-6 konsantrasyonuna maruz kalınmasına sebebiyet vermiş.

Şema 1. Değişken gün senaryolarında Krom-6 'ya (bunların gruplarına) teneffüs yoluyla maruz kalmak ile ilgili tahminler.

İşlerin kim tarafından yürütüldüğü	Gün senaryosu	Krom-6 'ya maruz kalma			
		a	b	c	d
1. Proje rehberleri ve tROM idaresi	(ofis çalışmaları ve/veya) trenlerdeki çalışmalarla ilgili talimat vermek, görüşmeler gerçekleştirmek ve misal göstermek.	●			
	Yalnızca ofis içi çalışmalar				●
2. tROM-katılımcıları ve idari işler çalışanları ve de Belediye idaresinin çalışanları	ofis + yoklama alma			●	
	Yalnızca ofis içi çalışmalar				●
3. kantin ve temizlik işlerinde görevli tROM-katılımcıları	kantin/temizlik + öğlen yemeği siparişi			●	
	yalnızca kantin/temizlik				●
4. Restorasyon ve tren işlerinde çalışan tROM-katılımcıları	Mekanik veya el ile gerçekleştirilen zımparalama, astar boya atma, kazıma, darbeli balyoz kullanımı, tazyikli suyla yıkama, süpürme ve/veya basınçlı hava kullanımı	●			
	(de)montaj, yapıştırma ve/veya boyama		●		
5. Restorasyon ve tren işlerinde çalışmayan tROM-katılımcıları	Tren ambarındaki diğer çalışmalar		●		
	Tren ambarında olmayan diğer çalışmalar			●	
6. Rastgelesel olarak tROM-mahallinde bulunmuş kişiler	Çalışma zemini teknik işleri (kaynak işleri)	●			
	Çalışma zemini teftişi ve ziyareti		●		
	Yalnızca ofis içi çalışmalar				●

Açıklama:

- a: bir işgünü süresinde krom-6'ya olası doğrudan maruz kalma
- b: bir işgünü süresinde krom-6'ya maruz kalma ihtimalinin olması (dolaylı maruz kalma);
- c: bir işgünü süresinde krom-6'ya maruz kalma ihtimali var sayılabilir olması (dolaylı maruz kalma)
- d: bir işgünü süresinde krom-6'ya önemsenmeyecek derecede olduğu düşünüldüğü şekilde maruz kalma ihtimali.

Ayrıca tROM-mahallinde Krom-6 'dan başka kimyasal maddelere de maruz kalınmış olabilir. tROM-projesi kapsamında müze alanında veya başka yerlerde gerçekleştirilen çalışmalarda maruz kalınan maddeler, aşağıda belirtilen ürün gruplarına ayrılabilir:

- temizlik- ve parlatma maddeleri;
- boyalar, cilalar, vernikler ve diğer ilişkili ürünler;
- muhafaza etme- ve kapatma maddeleri;
- kontrol pudrası (zımparalama işlerinden sonra yüzeydeki çiziklerin kontrolünde kullanılan karbon pudra);
- yapıştırıcılar;
- sıvı yağlar, yağlama maddeleri ve katı yağlar

Yukarıda belirtilmiş olan ürünlerin içerisinde değişik muhtemelen zarar verici maddeler bulunmuş olabilir. Bunun yanı sıra mesela, tROM'un başka bir mahallindeki trenlere yapılan çalışmalarda odun talaşına veya kaynak dumanına da maruz kalınmış olabilir. Ancak bizim yürütmüş olduğumuz incelemeler neticesinde, bu gibi maddelere maruz kalma ile ilgili çok az detaylı bilgi mevcuttur. Bu sebepten dolayı da, Krom-6 'dan başka maddelere maruz kalmış bulunan tROM-katılımcıların sağlık rizikoları bakımından herhangi bir yorum yapmamız mümkün değildir. Aynı zamanda asbest maddesine maruz kalma ile ilgili de herhangi bir yorum yapmamız mümkün değildir. Her ne kadar bazı trenlerde asbest maddesi bulunmuş olabilese de bu durumda söz konusu trenler tROM-mahalline gelmeden önce mevcut asbest maddesi, bu işler için özel olarak yetiştirilmiş olan personel tarafından giderilmiştir. Bazı trenlerde de iç tarafın kaplamasında asbest maddesi halen kalmış olabilir.

Krom-6 maddesine maruz kalma neticesinde sağlık rizikoları neler olabilir?

Krom-6 'ya maruz kalınmasından dolayı insanlarda ortaya çıkabilecek sağlık hasarlarını tespit edebilmek için bilimsel kaynaklarda araştırma yaptık ve Krom-6 maddesinin insan sağlığına verdiği ne tür zararlardan bahsedildiğini inceledik: bakınız şema 2.

Şemanın sol sütununda belirtilen hastalıkların Krom-6 maddesinden dolayı oluştuğuna dair yeterli derecede bilimsel kanıt mevcuttur. Bu hastalıkların birkaç tanesi, Krom-6 'ya nispeten kısa süre (birkaç gün boyunca) maruz kalma neticesinde de ortaya çıkabiliyor.

Bu sütündeki başka hastalıklar (bilhassa kronik akciğer hastalıkları) ise ancak Krom-6 maddesine uzun süreli maruz kalma (birkaç yıl boyunca) neticesinde ortaya çıkabilecek mahiyettedir. Şema 2'deki hastalıkların ortaya çıkma şansı Krom-6 maddesine maruz kalma yoğunluğuna göre (Krom-6 maddesinin miktarı ve ne derece yakın mesafede bulunduğu) ve maruz kalmanın sıklığı ile kısa ve/veya uzun süreyle gerçekleşmiş olmasına göre artar.

Mide kanseri gibi orta sütunda belirtilmiş olan hastalıklarda, şüphe söz konusudur, ancak bunun doğrudan Krom-6 maddesiyle bağlantılı olduğu açısından sınırlı bilimsel kanıt var.

Sağ sütündeki hastalıklar açısından ise bunların henüz Krom-6 maddesiyle bağlantısı belli olmaması tespiti geçerlidir.

Bunların dışında, bazı ilgili kişilerin hususi talebi üzerine başka kalıcı mahiyette ve olumsuz sonuçlar yaratabilecek nitelikte olan hastalıklar için de bir araştırma gerçekleştirdik. Bu örneğin dış sorunlarına dair sorular idi. Bu gibi sağlık sorunlarında bunların Krom-6 ile bağlantılı olabileceğine dair hiç kanıt rastlamadık veya çok kısıtlı bilimsel kanıt rastladık.

Şema 2. Krom-6 tarafından sebebiyet verilmiş olabilecek hastalıklar*

Krom-6 ile bağlantılı zuhur edebilen hastalıklar:	Krom-6 ile bağlantılı olabileceği şüphelenen hastalıklar:	Aşağıda belirtilmiş olan olumsuz etkilerin veya hastalıkların Krom-6 ile bağlantılı olduğuna dair henüz açık ve net bir bilgi olmadığı hastalıklar:
<ul style="list-style-type: none">● akciğer kanseri● burun kanseri ve burun boşluğu kanseri● Krom-6 ile ilişkilendirilmiş alerjik temas egzaması● Krom-6 ile ilişkilendirilmiş alerjik astım ve alerjik rinitis● kronik akciğer hastalıkları (mesela KOAH ve akciğer fibrozu, interstisyel akciğer rahatsızlıkları)● burun ara boşluğunun krom çıbanlarından dolayı perforasyonu	<ul style="list-style-type: none">● mide kanseri	<ul style="list-style-type: none">● doğurganlığa etkileri**● Doğmamış çocuğun gelişmesine etkileri **● Savunma sistemindeki rahatsızlıklar (alerjik temas egzaması, alerjik astım, rinitis ve kronik akciğer hastalıkları dışında kalan)***

* bu bölümdeki hastalıklar başka sebeplerden dolayı da (yani Krom-6 'ya maruz kalmaksızın) ortaya çıkmış olabilir ve bundan dolayı genel nüfusta çok veya az miktarda görülebilir.

** Sağlık Konseyi 2016 yılında hayvanlarda görülen bu belirtilerin Krom-6 'ya maruz kalma sonucu ortaya çıkabildiğini tespit etmiştir. Bu etkilerin insanlar için de geçerli olabileceği varsayılır.

*** Krom-6 maddesinin savunma sistemine etkisi olabilse de mesela oto-bağışıklık hastalıkları gibi kalıcı nitelikte hastalıklara yol açabileceğine dair yeterli derecede bilimsel kanıt bulunmaktadır.

Şema 3. tROM-mahallinde Krom-6 'ya maruz kalmanın sağlığa etkilerinin olup olmayacağına dair değerlendirme

Hastalık/ sağlığa etkisi	tROM'da Krom-6 'ya maruz kalma			
	a: doğrudan maruz kalma ihtimali	b: arka planda maruz kalma ihtimali	c: kısa süre arka planda maruz kalma ihtimali	d: kayda değmez derecede maruz kalma ihtimali
Akciğer kanseri	●●●	●●●	●●●	○
Burun- ve burun boşluğu- kanseri	●●●	●●●	●●●	○
Mide kanseri 3	●●●	●●●	●●●	○
Krom-6 ile ilişkilendirilen alerjik temas egzaması	●●●	●●●	●●	○
Krom-6 ile ilişkilendirilen alerjik astım ve rinitis	●●●	●●● / ●●*	●●●	○
Kronik akciğer hastalıkları	<i>günler/haftalar/aylar</i> ●	<i>günler/haftalar/aylar</i> ●	<i>günler/haftalar/aylar</i> ●	○
	<i>Yıl veya daha uzun:</i> ●●●	<i>Yıl veya daha uzun:</i> ?	<i>Yıl veya daha uzun:</i> ?	
Krom çıbanlarından dolayı burun ara boşluğu perforasyonu	<i>günler/haftalar:</i> ●●	<i>günler/haftalar:</i> ●●	●	○
	<i>aylar/yıl veya daha uzun:</i> ●●●	<i>aylar/yıl veya daha uzun:</i> ●●●		
Doğurganlığa etkileri	<i>günler:</i> ●	<i>günler:</i> ●	●	○
	<i>haftalar/aylar/yıl veya daha uzun:</i> ?	<i>haftalar/aylar/yıl veya daha uzun:</i> ?		
Doğmamış çocuğun gelişimine etkileri	?	?	●	○

Açıklama:

- tROM'da Krom-6 'ya maruz kalmanın sağlık etkilerine sebebiyet vermesi olasıdır (NOT: bu, bireyin sağlık etkilerine maruz kalacağına dair veya bu etkinin Krom-6 tarafından sebebiyet verildiğine dair bir işaret değildir).
 - Bu durum, tROM'da Krom-6 'ya maruz kalma sonucunda sağlık etkilerinin ortaya çıkmasında muhtemel ve ihtimal dışı arasında kalmaktadır.
 - tROM'da Krom-6 'ya maruz kalmanın bu gibi bir sağlık etkisine sebebiyet vermiş olması olasılık dışıdır.
 - ? Bir sağlık sorununun çıkmış olmasının olasılığına dair bir şey söylenemez.
 - Bu sağlık sorununun ortaya çıkması mümkün değildir, zira Krom-6 'ya maruz kalma durumu kayda değmez derecededir.
- * •• Riziko değerlendirmesi burada, tROM-mahallinde istisnai olarak bulunmuş olan kişiler içindir (şema 1, sıra 6, senaryo 2).
-

tROM-projesinde ilgili şahıslar için hangi sağlık rizikoları söz konusu olmuştu?

Paragraf 2.5'de (sayfa 23 - 24) belirtilmiş olan beş gün senaryosunun her birinde ilgili kişinin Krom-6 'ya maruz kalmış olması yukarıda tanımlanan sağlık etkilerinin bir veya birden fazlasının boy göstermesine sebep verecek derecede olup olmadığını değerlendirildi. Burada ayrıca, gün senaryosunun süresini göre (haftalar, aylar, yıl veya daha fazla şeklinde olmak üzere) kişinin ne kadar uzun maruz kalmış olabileceğini (ki bu açıdan da çok değişik süreler söz konusu) de hesaba kattık.

Bu değerlendirmeler adım adım yapıldı. Krom-6 'ya göz ardı edilemez derecede maruz kalma (yani şema 1, a, b veya c) durumunda bir sağlık etkisinin ortaya çıkması prensipte oldukça muhtemeldir. Bu durumlarda öncelikle ilgili sağlık etkileri bakımından rizikoların değerlendirilebilmesi için maruz kalma bakımından yeterli derecede bilginin mevcut olup olmadığı araştırıldı. Yeterli bilgi olduğuna tespit edildiğinde de uzmanlar tarafından ilgili gün senaryosu çerçevesinde Krom-6 'ya maruz kalmanın bahis sağlık etkisine yol açmış olma olasılığına dair tahmin belirlendi.

Riziko değerlendirmelerinin sonuçları şema 3'te gösterilmiştir. Şema, tROM-mahallinde bulunmuş olanlara Krom-6 'nın olasılıkla ne gibi etkileri olduğunu ve/veya ileriki zamanlar içerisinde ne gibi etkilerinin olabileceğini göstermektedir.¹ İlgili senaryoda riziko değerlendirmesi maruz kalma süresine bağlı yapılmaktaysa süre: gün, hafta, ay, yıl veya daha uzun süre olmak üzere daha somut belirtilmiştir.

Sütunlardaki nitelendirmeler sürekli olarak belirli bir senaryo içerisindeki insan gruplarından bahsetmektedir; bunlar, bir tROM-katılımcısının, Tilburg Belediyesinin idarecisinin veya istisnai olarak maruz kalmış herhangi başka birisinin bireysel sağlık rizikosunu tercüme edilemez. Nitelendirme aynı zamanda, belirli sağlık etkisinin fiilen Krom-6 'dan dolayı ortaya çıkmış olması ihtimali hakkında bir şey ifade etmiyor. Nitekim bu hastalıklar bireyde tROM-mahallinde Krom-6 'ya maruz kalmanın dışında

başka faktörlerden dolayı da ortaya çıkmış olabilir. Yani bir kişi hasta ise ve Krom-6'ya maruz kalmışsa, bu demek değil ki hastalığı ille de maruz kalmadan dolayı oluştu.²

Riziko değerlendirmesi, tROM'da Krom-6 'ya maruz kalma durumunun değişik ilgili kişilerin sağlıklarına zarar verecek derecede olup olmadığı sorusuna yanıt veriyor. Ancak bu söz konusu sağlık etkisinin somut olarak kaç kişiyi kapsadığına veya ileride kapsayacağına dair bir yorum değildir. Ne var ki bir kişi ne kadar yoğun, uzun ve/veya sık maruz kaldıysa olumsuz sağlık etkisi meydana gelme ihtimali de o denli artar.

Sadece arka planda maruz kalma söz konusu olmuş olabilecek (şema 3, sütun b ve c) mesafede yapılan çalışmalara nazaran trenlerde yapılan çalışmalar (şema 3, sütun a) esnasında Krom-6'ya maruz kalma yoğunluğu tabi ki daha fazla olmuştur. Bundan dolayı da trenlerde yapılan çalışmalarda olumsuz sağlık etkileri zuhur etmesi ihtimali diğer yerlerde yapılan çalışmalara göre daha büyüktür. Krom-6 'ya maruz kalma durumu kayda değmez derecede idiyse (sütun d) olumsuz sağlık etkileri zuhur etme ihtimali de kayda değmez derece düşük olur.

Yukarıda paragraf 2.5'te (sayfa 23 - 24) belirtmiş olduğumuz gibi pratikte tROM-katılımcılarının görevleri sabit olmadığı için görevlerine göre sınıflandıramadık. Değişik tipte gün senaryoları takip etmiş olan bir tROM-katılımcısı için, şema 3 herhangi bir bireysel riziko değerlendirilmesi içermiyor.³

1 Krom çıbanları sonucu burun orta boşluğunda perforasyon ve Krom-6 ile ilişkilendirilmiş alerjik hastalıklar hariç.
2 Hastalığın önceden de mevcut olduğu varsayılması durumunda bu hedef grupta riziko değerlendirmesi başka yerde yapılmıştır (bakınız paragraf 2.8).
3 Daha evvelden Savunma Bakanlığının görevlilerinin Krom-6 'ya maruz kalmaları ile ilgili yayınlanan RIVM- raporunda ise göreve göre sınıflandırma yaparak değerlendirilme yapılabildiği (bakınız RIVM- rapor 2018-0053).

II Özetle RIVM araştırma sonuçları³⁶

Maruz kalma ve sağlık rizikoları

- 2004 - 2010 yılları arasında işe geri kazandırma projesi kapsamında Tilburg'da tROM'da toplamda on beş müze treninde restorasyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu trenler üzerindeki çıkartılması gereken eski boya tabakalarının neredeyse hepsi Krom-6 maddesi ihtiva etmekteydi.
- Bu çalışmalar kapsamında tROM mahallinde Krom-6'ya tam ne kadar maruz kalındığı ise maalesef artık tespit edilemez. Ancak, trenlerin eski boya katmanlarının zımparalanmasında ve de ayrıca buna benzer başka çalışmalarda ve basınçlı hava kullanımı esnasında Krom-6 'ya maruz kalındığı varsayılabilir. Alınmış olan yönetimsel önlemler ve de personelin kullanımına verilmiş bulunan mevcut koruma giysi ve diğer maddeler genelde ya yetersizdi ya da yetersiz olarak kullanılmıştı.
- Trenlerde çalışmamış olan fakat başka görevleri ifa etmek için o mahalde bulunan diğer tROM-katılımcıları da Krom-6 'ya maruz kalmış olabilir. Bu durum aynı zamanda Tilburg Belediyesinin proje yöneticileri ve diğer ilgilileri için de geçerlidir. Ancak bu kişilerin maruz kalmaları çok daha cüzidir.
- Krom-6, akciğerler yoluyla (teneffüs edildikten sonra), deri yoluyla (temastan sonra), ağız yoluyla (iş yerinde yiyecek ve içeceklerin yutulmalarından veya öksürükten sonra tükürüğün yutulmasından sonra) vücuda nüfuz etmiş olabilir. Birkaç gerçekçi görev paketi (tROM-katılımcılarının gün senaryoları) ile ilgili Krom-6 maddesine maruz kalma olasılığı açısından bir tablo çizilebildi.
- Krom-6 'ya maruz kalan tROM-katılımcıların ve refakatçıların sağlıkları bundan dolayı zarar görmüş olabilir (veya ileride görebilecektir). Bu ihtimal ise başka şeyler yanı sıra kişinin maruz kaldığı maddenin tabiatı, yoğunluğu, aralığı ve süresine bağlıdır. Ancak bu araştırma kapsamında zararlı sağlık etkilerin rizikolarına ilişkin bireysel bazda somut bir şey söylemek maalesef mümkün olmadı.
- tROM-projesinin değişik katılımcıları ve Tilburg Belediyesinin ilgili görevlileri sağlık sorunları olduğunu belirtiyorlar. Bu şikayetlerin bazıları, Krom-6 'ya maruz kalmadan dolayı ortaya çıkmış olabilir. Ancak bu şikayetlerin başka sebeplerden dolayı da ortaya çıkmış olabileceği göz ardı edilmemelidir. Bu şikayetlerin normalinde bu grupta beklenebilecek dereceden daha sık meydana gelip gelmediği tespit edilemedi.

İlgili tarafların sorumluluklarına yapılan tamamlamalar

- 2004 ile 2012 yılları arasında tROM-mahallindeki çalışma ortamından sorumlu taraf Tilburg Belediyesiydi. Bu sorumluluk, tROM-projesinin yönetimine tevdi edildi. Aralık 2005'te akdedilen müşterek çalışma sözleşmesine dayanarak NS/NedTrain burada bir danışmanlık rolü oynayabilirdi.
- Tilburg Belediyesinin proje rehberlerinin ve diğer ilgili kişilerin, çalışma yapılan alanda zararlı Krom-6 maddesi bulunma ihtimalinden hiç haberleri yoktu. Bu tROM-projesi katılımcıları için de geçerliydi.

- NS/NedTrain’de ise, 2004 yılında tROM-projesine start verilmesinden evvel bu alanda bulunan trenlerin üzerindeki boya tabakalarının Krom-6 maddesi ihtiva ettikleri ve bu maddenin insanların sağlığına zarar verici mahiyette olabileceği bilinmekteydi. Bilindiği kadarıyla NS/NedTrain bu bilgiye sahip olduğu halde, bunu tROM-idaresi ve/veya Tilburg Belediyesi ile paylaşmadı.
- tROM-projesi kapsamında ise Arbo yasaınca şart olan arbo (çalışma ortamı) hizmeti düzenlenmemişti. Arbo uzmanları olsaydı müze trenleri üzerinde bulunan boya tabakalarının kaldırılması ile ortaya çıkan zımpara tozunun sağlığa zararlı olma riski içerdini bilebilirdi. Harici arbo danışmanlarının da tROM idaresine verdikleri tavsiyeler bu yönde bir bilgi içermiyor.
- Boya tabakalarını zımparalama veya kazıma işlemleri esnasında toza maruz kalmaya karşı etkili önlemler ise çalışma alanında düzenli olarak uygulanmamış. Çalışanlara kişisel koruma malzemeleri dağıtılsa da bunlar bazen stoklarda mevcut değildi veya istenilen kalitede değildi. Teneffüs almada koruyucu mahiyette olan araçlar da çoğunlukla koruma seviyesinin altında kalmış ve çalışanların bunları kullandıkları yeterli denetlenmemiş. Bilindiği kadarıyla da çalışma alanında Krom-6 maddesinin varlığının tespit edilmesi bakımından herhangi bir genel veya spesifik ölçüm yapılmamış.
- tROM-katılımcılarına zararlı maddeler ile ilgili bilgilendirme ve eğitim yetersizmiş ve talimatlara uyulup uyulmadığı da yeterli denetlenmemiş. Aynı zamanda katılımcılara tıbbi refakat verilmemiş ve herhangi bir bedensel tıbbi muayene de önerilmemiştir.
- tROM-katılımcılarının çoğu, bu müze trenleri üzerinde yapılacak olan içi gönüllü olarak kabul etmemiştir. Bu kişiler, Çalışma ve Sosyal Ödenek Yasası kapsamında Belediye tarafından düzenlenen işe geri kazandırma projesine katılmak zorundaydılar. Nitekim katılmasalarda ödenekleri (kısmen) kesilebilecekti. Katılımcılar aynı zamanda, çalışmalarını yürütürken de, en azından 2007 yılına kadar olan süre içerisinde, çok katı ve zorlayıcı bir rejim ile karşı karşıya kalmışlar. Katılımcıların hangi çalışmayı tercih ettikleri konusunda da pek seçme özgürlüğu yokmuş.
- Geçerli olan yasa hükümleri- ve mevzuata göre (a) tROM-mahallinde Krom-6 maddesine maruz kalmış olan ve (b) hastalığının bu maruz kalmadan dolayı olduğunu yeterli kanıtlayabilen insanlar tazminat alma hakkını kazanıyor. Tilburg Belediyesi, NedTrain ve ödünç çalışan gönderen başka taraflar bu bakımdan sorumlu tutulabilir.

III Açıklayıcı mahiyette kelime listesi

İlgililer Zorunlu işe geri kazandırma projesine katılımcılar, tROM'un eski çalışanları ve mahalli idaresi

Katılımcılar tROM'daki çalışmalara zorunlu olarak katılan sosyal ödenek alan kişiler

tROM "Tilburgse en Regionale bedrijven Ondernemen Maatschappelijk" (Tilburg ve Toplumsal çalışmalar yürüten Yerel İşletmeler)

NS-NedTrain NedTrain o yıllarda, demiryolları malzemeleri için bağımsız bir bakım hizmeti veren işletmeydi. 1995 yılına kadar Hollanda Demiryollarının (NS) bir bölümünü teşkil eden bu işletme, 2017 yılında yeniden NS'e dahil edildi. Bu nedenle Komisyon bu nihai tavsiyede NS-NedTrain'den bahsetmektedir.

NS Utrecht kentinde yerleşik Hollanda Demiryolları

NSM Utrecht kentinde yerleşik 'Nationaal Spoorwegmuseum' (Ulusal Demiryolları Müzesi). Bu nihai tavsiyede Komisyon bu kurumdan 'Demiryolları Müzesi' olarak bahsetmektedir

Inspectie SZW O zamanlarda 'Arbeidsinspectie' (Çalışma Müfettişliği) ve güncel adıyla Sosyal İşler ve İstihdam Müfettişliği

CAOP Den Haag kentinde yerleşik olan bu kurum, kamu alanda çalışma işleri konusunda bilgi- ve hizmet merkezi olarak görev yapar

Dört araştırma kurumu

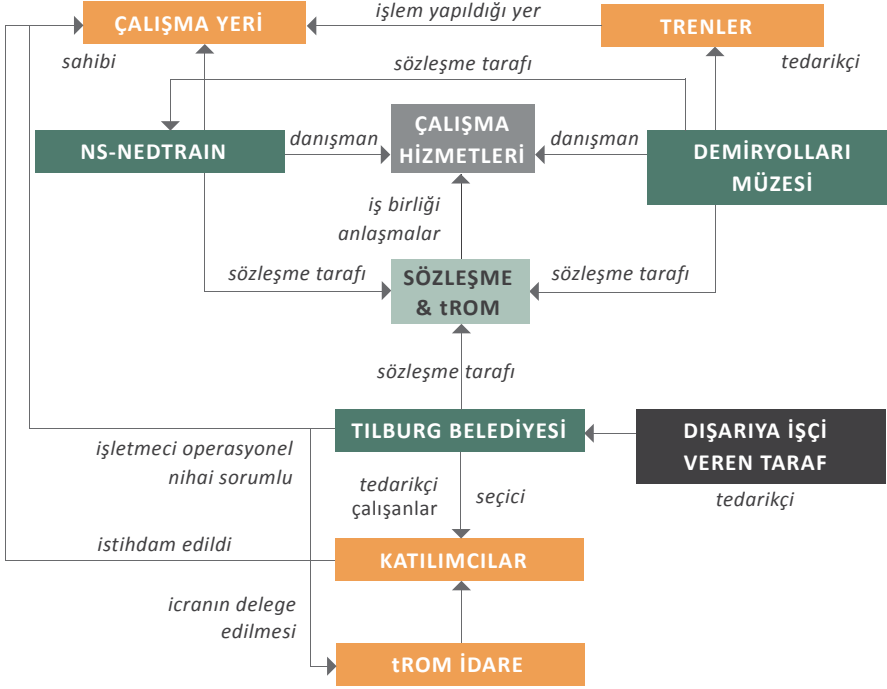
RIVM RIVM, Bilthoven kentinde yerleşik olan Halk Sağlığı ve Çevre için Devlet Enstitüsüdür

IRAS Utrecht Üniversitesine bağlı olan 'Institute for Risk Assessment Sciences' (Riziko Değerlendirmeleri Bilimleri Enstitüsü)

TNO Utrecht kentinde yerleşik, Hollanda Uygulamalı Doğa Bilimleri Araştırma Organizasyonu

METRO Maastricht kentinde yerleşik ve Maastricht Üniversitesine bağlı olan Milli Sınırları Aşan Hukuk Bilimsel Araştırma için Avrupa Enstitüsü

IV Sorumluluklar şeması

Tilburg Belediyesi: Demiryolları Müzesi ve NS-NedTrain'in müşterek çalışma partneri olması yanı sıra NSM-iş emirlerinin iş emri kabulçüsü ve nihai sorumlusu. Ayrıca işveren olarak tROM'da güvenli çalışma ortamlarının sağlanması bakımından sorumlu kurum, tROM-idaresini yönlendirmeden sorumlu kurum, katılımcıların seçilmelerini sağlayan kurum.

Demiryolları Müzesi (NSM): Tilburg Belediyesinin ve NS-NedTrain'in müşterek çalışma partneri, iş emri veren ve trenlerin sahibi.

NS-NedTrain: Tilburg Belediyesinin ve Demiryolları Müzesinin müşterek çalışma partneri, tROM'a destek ve danışmanlık hizmeti veren kuruluş, iş emirlerinin uygulanışını denetleyen kuruluş, fiyat teklifi detaylarını hazırlayan kuruluş, talep olduğunda daha fazla iş veren kuruluş, tROM'un kullanımına sunulmuş olan deponun sahibi.

Ortak çalışan taraflar yapılacak olan çalışmaların Arbo Yasası hükümleri çerçevesinde gerçekleştirileceğine dair sözleşme yaparak mutabakat sağlamıştır. Taraflar ayrıca sözleşme yoluyla tüm zamanlar içerisinde güvenliğin daima sorumlu bir şekilde korunacağı konusunda mutabık kalmış.

V Komision görüşlerini aşağıdaki raporlara dayandırmaktadır

WP3 - RIVM Raporu 2018-0165 **Açergronoinformasyon over krom-6: kullanım, vorkomen in het leefmilieu en gedrag in het lichaam**

WP4 - IRAS-UU, ISBN/EAN: ****

Blootstelling aan krom-6 bij het re-integratieproject tROM

WP5.1 - RIVM Raporu 2018-0166 **Nadelige gezondheidseffecten en ziekten veroorzaakt door krom-6 Indeling in categorieën van causaliteit in relatie tot krom-6-blootstelling**

WP5.2 - IKA Ned 2018 **Gezondheidsproblemen bij betrokkenen van het re-integratieproject tROM**

WP6 - RIVM Raporu 2018-0167 **Risicobeoordeling van blootstelling aan krom-6 binnen het re-integratieproject tROM**

WP7.1 - TNO2018 R10973 **Aantonen van blootstelling aan krom-6 verbindingen middels analytisch laboratoriumonderzoek**

WP7.1 - TNO2018 R10974 **Kan (lichamelijk) medisch onderzoek uitwijzen of een bepaald effect op de gezondheid gerelateerd is aan de blootstelling aan krom-6**

WP8.1 - TNO2018 R10926 **Regelgeving en arbeidsomstandigheden: algemene vragen bij onderzoek naar veiligheid rond krom-6 bij het re-integratieproject tROM**

WP8.2 - RIVM Raporu 2018-0168 **Een onderzoek naar regelgeving, arbeidsomstandigheden, informatievoorziening en bejegening bij het re-integratieproject tROM in Tilburg**

WP9 - UM METRO **Aansprakelijkheid voor blootstelling aan krom-6 in de context van het re-integratieproject tROM, inclusief Annex**

Synthese document tROM - RIVM Raporu 2018-0164

VI Tilburg'daki Krom-6 için Bağımsız Komisyonun Teşekkülü

Aşağıda adı geçen Komisyon Üyeleri, baskı altında kalmaksızın veya daha evvelden müzakere olmaksızın görüşmelere katılmışlardır:

Peter van der Velden	Başkan, Hoeksche Waard'daki Belediye Başkanı yardımcısı, Breda kenti de olmak üzere başka birkaç Belediyenin daha evvelki Başkanı
Yvonne van Mierlo	Başkan Yardımcısı, ERGON'un Genel Müdürü, Helmond kentinin daha evvelki Belediye Meclis Üyesi
Wilfried Notten	Uzman/toksikolog, EUR emekli yüksek öğretim üyesi
Marian Schaapman	Health & Safety and Working Conditions (Sağlık&Güvenlik ve Çalışma Şartları) bölümünün Başkanı European Trade Union Institute (Avrupa Ticaret Birliği Enstitüsü) Başkanı, FNV Meslek Hasatlıkları Bürosu eski Müdürü.
Marius de Jong	Hukukçu

CAOP'a bağlı olan Destekleyici bağımsız sekreterlik

Rico Monasso	Denetçi sekreter, proje lideri
Annette Teeuwen	Proje lideri yardımcısı, iletişim danışmanı
Roos Nicasia	Sekreter yardımcısı
Ineke van Nes	Sekreter yardımcısı

Davet edilmiş olan uzmanlar ve dinleyiciler

Arno Akkermans	VU (Bağımsız Üniversite) Özel Hukuk Yüksek Öğretim Üyesi, hukuk danışmanı
Ronald van der Graaf	RIVM temsilcisi, dinleyici
Jan-Paul Zock	RIVM temsilcisi, dinleyici
Hannine van de Grift	Tilburg Belediyesi temsilcisi dinleyici (2018 yılı Ekim'e kadar)
Freek van Huijgevoort	Tilburg Belediyesi OR (İşletme Kurulu) temsilcisi (2018 yılı Ekim ayına kadar)

VII REFERANS GÖSTERMELER

- 1 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 32
- 2 Kaynak: WP4, sayfa 5
- 3 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 31
- 4 Kaynak: Sentez doküman, sayfalar 18,19,20 ve 21/aynı zamanda bakınız ek 1
- 5 Kaynak: Sentez doküman, sayfalar 18,19,20 ve 21/aynı zamanda bakınız ek 1
- 6 Kaynak: WP9, Ek, sayfa 3
- 7 Kaynak: WP9, Ek, sayfa 3
- 8 Kaynak: WP9, Ek, sayfa 3
- 9 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 28
- 10 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 27
- 11 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 26
- 12 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 27
- 13 Kaynak: Talbot'un 120 NS IDP 20-19 (19 Mart 1982 tarihinde Hollanda Demiryollarına intikal eden Umstellung des Korrossionsgrundanstriches auf chromatfreie Pigmente
- 14 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 26
- 15 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 26
- 16 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 26
Aynı zamanda:
1982 Talbot hakkında (bakınız bu nihai tavsiyenin 6. Sayfası çerçevesinde)
1986 CTO hakkında (NS-dokümantasyonu) ve 1987/1988 WP 8.2. sayfa 24
2002 Krom ve Krom Bağlantılarının Çalışma Alanı Analizi, Taue B.V.'nin raporu - Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığının talimatı ile tanzim edilmiştir (WP9, Ek, sayfa 6)
- 17 Kaynak: 19-12-2016 tarihinde ilgili arbo uzmanı ile Komisyon arasında gerçekleştirilen görüşme
- 18 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 27
- 19 Kaynak: WP 9, Ek,sayfa 7
- 20 Kaynak: WP 8.2, Ek,sayfa 86
- 21 Kaynak: WP 8.2, sayfalar 93, 94
- 22 Kaynak: WP 8.2, Ek,sayfa 82
- 23 Kaynak: WP 8.2, sayfa 38
- 24 Kaynak: WP 8.2, sayfa 38
- 25 Kaynak: WP 8.2, sayfa 38
- 26 Kaynak: WP 8,1, sayfa 31 ve müteakip sayfalar
- 27 WP 8.2, sayfa 35,36
- 28 Kaynak: Sentez doküman, sayfa 13
- 29 Kaynak: WP 8.1, sayfa 29

- 30** Kaynak: WP 9, Ek, sayfa 9
- 31** Bakınız ana başlık 4.3.. Araştırmanın gidişatı hakkında - Bir iyi niyet göstergesi
- 32** RIVM, bu listeyi periyodik olarak güncellenmesi bakımından talimat almıştır
- 33** Kaynak: İçeriksel yankı ekranı grubu sinyali 'Savunma Bakanlığı'nda tehlikeli maddelerin kullanımına dair yapılan sağlık araştırması; POMS, Krom-6 ve CARC', Başkan Knottnerus, 11 Nisan 2017, Tıbbi Bakım ve Spor Bakanının ve de Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Müsteşarının 5 Eylül 2018 tarihle (sayı: 1416144-180609-PG) Hollanda Parlamentosu İkinci Kamarasına sunduğu mektup.
- 34** Bakınız aynı zamanda rapor: Meslek Hastalıklarının Giderilmesine dair Davranış Kodu? Meslek hastalıkları tazminat taleplerinin halledilmesindeki sorunların envantere tabi tutulması ve çözüm bulmak bakımından davranış kodu kullanılması olasılığı. Av. M. de Groot ve Prof. Av. S.D. Lindenberg, Kasım 2018, EUR.
- 35** **Dört araştırma kurumu:**
- RIVM: RIVM, Bilthoven kentinde yerleşik olan Halk Sağlığı ve Çevre için Devlet Enstitüsüdür.
 - IRAS: Utrecht Üniversitesine bağlı olan 'Institute for Risk Assessment Sciences' (Riziko Değerlendirmeleri Bilimleri Enstitüsü)
 - TNO: Utrecht kentinde yerleşik, Hollanda Uygulamalı Doğa Bilimleri Araştırma Organizasyonu
 - METRO: Maastricht kentinde yerleşik ve Maastricht Üniversitesine bağlı olan Milli Sınırları Aşan Hukuk Bilimsel Araştırma için Avrupa Enstitüsü
- 36** Bu, RIVM'ın özet mahiyetindeki sonuç çıkartmalarının entegral bir yansıtılmasıdır. Komisyon nihai tavsiyesini, bilhassa ek V'de toplanmış olan araştırma raporlarının tümüne temellendirmektedir.

Basım/yayıncı

Metin, redaksiyon ve rehberlik

CAOP, te Den Haag en Van BuitenAf, te Utrecht

Şekillendirme

Den Haag'taki 2D3D

Tercüme

Taalcentrum VU

ISBN: 978-90-75256-07-9